

KNIHA JE V ŠIRŠÍM
VÝBĚRU NA MAN
BOOKER PRIZE
ZA ROK 2018

VO DA MRTVÁ A ŽIVÁ



SOPHIE
MACKINTOSHOVÁ

mladá fronta

Voda mrtvá a živá

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz



MLADÁ FRONTA

Sophie Mackintoshová

Voda mrtvá a živá – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VODA
MRTVÁ
A ŽIVÁ

SOPHIE
MACKINTOSHOVÁ

VODA
MRTVÁ
A ŽIVÁ

SOPHIE
MACKINTOSHOVÁ

mladá fronta

Přeložila Klára Kolinská

THE WATER CURE © Sophie Mackintosh, 2018

Translation © Klára Kolinská, 2018

First published by Hamish Hamilton,
imprint of Penguin Random House

Cover Photograph © Julia Wengenroth Photography

Cover design by Penguin Random House

ISBN 978-80-204-4715-9 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-5178-1 (ePDF)

ISBN 978-80-204-5177-4 (ePUB)

ISBN 978-80-204-5179-8 (Mobi)

Obsah

- I. Otec 9
- II. Muži 67
- III. Sestry 233

I.
Otec

Grace, Lia, Sky

Kdysi jsme měly otce, ale ten umře, aniž to zaznamenáme.

Ale říct, že to vůbec nevezmeme na vědomí, není přesné. Jen jsme to odpoledne, kdy umře, zcela pohlceny samy sebou. Na tuhle roční dobu je nezvykle horko. Hašteříme se, jako obvykle. Matka vyjde na terasu a zarazí náš spor zvednutím ruky, jediným svižným pohybem proti obloze. Potom strávíme nějakou dobu tím, že ležíme s tvářemi zakrytými vrstvami mušelínu a snažíme se nekřičet, takže otec zemře, aniž by toho některá z nás žen byla svědkem, aniž by ho některá z nás na poslední cestě vyprovodila.

Je možné, že jsme ho od sebe zapudily, že ta energie, která ho vyhnala, unikla z našich těl navzdory našim snahám ji utlumit a přeměnila se v hustý smog visící nad naším domem, nad lesem, nad pláží. Tam jsme ho viděly naposledy. Položil si na zem ručník a lehl si rovně na písek, rovnoběžně s okrajem moře. Odpočíval, nad horním rtem a na holé hlavě mu vystupovaly kapky potu, a on je nechával být.

Vyptávání začne u večere, když se nevrátí domů. Matka v rozčilení jedním máchnutím paže odstrčí ze stolu talíře a mísy s jídlem a začneme prohledávat nekonečné místnosti v domě a pročešávat zahradu a pak i pláž. Nenakládá v kuchyni ryby do slaného nálevu, ani na zahradě nevytahuje z hlíny povadlé brambory a nekontroluje vyschlou půdu. Ani se z terasy v horní části domu nedívá na dosud klidnou hladinu vody v bazénu tři poschodí pod sebou, a rozhodně není ani v bazénu samotném, protože zvuky cákání

vody, které vždycky jeho plavání doprovázely, bychom určitě nepřeslechly. Není ani v hale, ani v tanečním sále – netknutý klavír je tichý a sametové závěsy těžknou neporušenými vrstvami prachu. Stoupáme znovu nahoru po schodech, po té pevné páteři probíhající středem domu, a prohlížíme jeden po druhém všechny pokoje a koupelny, třebaže víme, že v nich nebude. Pak utvoříme malou, nepravidelnou rojnici a znovu prohledáváme zahradu, kousek po kousku, dlouhými větvemi šátráme v zelené, bažinaté vodě jezírka. Nakonec se ocitneme na pláži a uvědomíme si, že zmizel i jeden z našich člunů – v písku je vidět hluboká brázda, kudy ho někdo tlačil k vodě.

Na okamžik nás napadne, že možná odjel pro zásoby, ale pak si vzpomeneme, že neměl na sobě bílý ochranný oblek, že jsme neprovedli rozlučkový rituál, a obrátíme pohled k obzoru ozářenému posledními paprsky zapadajícího slunce. Vzduch houstne smrtícím napětím. A matka padne na kolena.

Náš otec měl mohutné a neskladné tělo. Když seděl, plavecké šortky se mu vyhrnuly a odhalily jeho bílá stehna, která jinak zůstávala našim pohledům skrytá. Zabít ho by se podobalo snaze povalit horu těžkého, bezvládného masa. Vyžadovalo by to daleko víc síly, než jsme měly my.

Prázdnota, kterou po sobě otcovo zmizelé tělo zanechalo, se rychle stává prostorem, do nějž si můžeme ukládat svou bolest a smutek, což je svým způsobem změna k lepšímu.

Grace

Ptám se matky, jestli si u tebe nevšimla nějakých příznaků nemoci. Nějakých známek, že ti tvoje tělo vypovídá službu. „Ne, tvůj otec byl ve skvělé formě,“ říká. A vzápětí změní tón: „Jak zatraceně dobře víš.“

Ale tvoje tělo nebylo úplně v pořádku. Samozřejmě jsem viděla to, co ona neviděla. Slyšela jsem tvůj lehký suchý kašel a den předtím, než jsi umřel, jsem ti namíchala léčivý výluh s medem. Vařila jsem ti kopřivy nasbírané v koutě naší zahrady, kam jsme odhazovali odpadky a nechávali je tam hnít. Ruce jsem měla plné puchýřů, když jsem je tam v odpoledním horku vytahovala z hlíny. Pil jsi ten čaj rovnou z kastrolu. Viděla jsem, jak se ti pod jeho kovovým dnem při polykání pohybuje sluncem spálená kůže na krku. Seděli jsme spolu v kuchyni, stoličky přistrčené těsně k sobě. Oči jsi měl bledé a vodnaté. Nedotýkal ses mě. Na lince ležely tři sardinky s vyvrženými vnitřnostmi.

„Ty umíráš?“ zeptala jsem se tě.

„Ne,“ odpověděl jsi. „Vlastně mi v životě nebylo líp.“

Lia

Potvrzení přijde v podobě jeho zakrvácené boty vyplavené mořem vysoko na břeh. Najde ji matka, ale nezahrabeme ji do soli ani ji nespálíme, jak bychom to udělaly s jiným nebezpečným odpadem. „Je to *váš otec!*“ křičí na mě matka, když to navrhnu. A tak si místo toho natáhneme latexové rukavice, všechny se dotkneme krvavé skvrny na jejím povrchu a pak ji pohřbíme v lese. Rukavice hodíme do otevřeného hrobu a matka ho lopatou zaháže hlínou. Brečím Grace na rameni, dokud látkou jejich šatů zmáčenou mými slzami nezačne prosvítat její holá kůže, ale ona jen zírám suchýma očima do zeleného baldachýnu nad našimi hlavami a mlčí.

„Nemohla bys aspoň jednou něco cítit?“ šeptám jí později ve tmě, když si k ní bez dovolení vlezu do postele.

„Doufám, že v noci umřeš,“ zasyčí na mě.

Často v Grace vzbuzuji prudký odpor. Já stejnou výsadu nepožívám a odpor k ní necítím, a to ani tehdy, když jí páchne z úst a kolem kotníků má proužky zaschlého bláta. Vyhledávám co nejtěsnější kontakt s ní, kdykoliv je to jen trochu možné. Někdy, když je to obzvlášť špatné, ukořistím chumáč vlasů z jejího kartáče a schovám si ho pod polštář.

Grace hluboce fascinuje pár černých lakovaných sandálů, které tu před lety zapomněla jedna z žen. Občas si je obuje, přestože se jejich kůže už drolí a odlupuje a volně se jí plácají kolem chodidel. Jednou ráno si je zase nazuje a leží obličejem dolů v trávě zmáčené rosou

přímo uprostřed zahrady. Když ji tam se Sky najdeme a rukama ji překulíme na záda, dobrých třicet vteřin nebo víc se ani nepohne. Pevným pohledem neúhybně zírá do jednoho bodu. Když konečně ožije, nejprve si vjede rukama do vlasů a začne si je rvát a my se k ní přidáme, jako kdyby to byla nevinná hra; ale vzápětí se ukáže, že je to signál, na který jsem už dlouho čekala, aniž jsem to tušila. Pak tam jen bezradně sedíme na trávniku, dávno trapně odrostlé dětským hrám, a čekáme, až nás najde matka.

Protože nevíme, jak máme správně truchlit, matka podléhá panice. Na tuhle novou, neznámou krizi neexistuje žádná terapie. Ale naše matka je vynalézavá žena, která si za každých okolností ví rady a je celý život zvyklá neúnavně opravovat, co se rozbije. A navíc byla ženou, která vždycky stála otci po boku, přijímala jeho teorie a dováděla je k dokonalosti. Její ruce nejsou potřísněny krví, když je na nás položí. Brzy se najde řešení.

Celý týden Sky a já spíme ve stejné posteli s Grace. Celý týden nám matka třikrát až čtyřikrát denně klade na jazyk malé modré tabletky na spaní. Krátké přestávky ve spánku, ponořené v mlze, do nichž nás probouzí matčino rázné plácnutí a vybudnutí, abychom se napily vody ze sklenic nakupených na nočním stolku, snědly pár krekrů namazaných arašídovým máslem a odpotácely se do koupelny. Třetí den už se sotva udržíme na nohou. Těžké modré závěsy zůstávají zatažené, aby do pokoje nepronikalo sluneční světlo, aby se v něm udržela co možná nejnižší teplota.

„Co cítíte?“ vyptává se nás matka pokaždé, když se vynoříme z hlubin spánku na hladinu bdělého vědomí. „Cítíte se dobře, nebo špatně? Kéž bych taky mohla tohle všechno prospat. Ani nevíte, jaké máte štěstí.“

Sleduje náš dech, kontroluje nám pulz. Sky zvrací a matka je hned u ní a jemně jí otře zvratky z koutků úst palcem a ukazováčkem. Když ji položí do vany, aby ji umyla, matně vnímáme zvuk tekoucí vody, připomínající vzdálenou dešťovou přeháňku.

Během celého toho dlouhého spánku se mi zdají sny podobné krabičkám, v nichž se ukrývají menší krabičky, v nichž se ukrývají

miniaturní propadliště. Často si myslím, že jsem vzhůru, ale pak mi zničehonic upadnou paže od těla nebo začne celá obloha pulzovat olověnou zelení; jsem venku, prsty mám zabořené do písku a moře je svislé a vylévá se ze švů.

Po takových zážitcích mi vždycky trvá několik dní, než zase začnu své tělo vnímat normálně. Ale kolena se mi ještě pořád podlamují, když se pokouším postavit. Prokousla jsem si jazyk; otekl a pokaždé, když jím pohnu, připadá mi, že mi v ústech leze obrovský tlustý červ.

Grace, Lia, Sky

Když se vynoříme z toho týdne, který jsme navždycky ztratily, všude kolem nás jsou kousky papíru popsané matčíným rukopisem. Vypadá to jako vzkazy nebo připomínky. Jsou připíchnuté na zdi, zastrčené do zásuvek, složené v záhybech našeho oblečení. Na těch kouscích papíru je napsáno: *Už žádnou lásku!* Její bolest jí dodává důstojnost moudré věštyně. Ty vzkazy nás silně znepokojují. Zeptáme se jí na ně a ona nám podá revidovanou verzi.

„Milujte jenom své sestry!“ Dobře, usoudíme, to zvládneme, na tom není nic těžkého. „A svou matku,“ dodá. „Mě musíte taky milovat. Mám na to právo.“ Dobře, slíbíme jí. To není problém.

Grace

Někdy se modlíme v tanečním sále, někdy v matčině ložnici. Záleží na tom, jestli zrovna potřebujeme dodat situaci trochu pompy – při takových příležitostech matka stojí v sále jako na pódiu s rukama vztaženýma ke stropu a její hlas se mocně odráží od parketu. Bohoslužby v její ložnici bývají tišší, méně okázalé. Držíme se pevně za ruce, abychom nezmeškaly okamžik, kdy se *já* promění v *sestry*. „Oddanost ženám naší krve,“ slibujeme.

Dělá mi dobře přát sestřám všechno dobré. Cítím, jak se soustředí na naši lásku jako na životně důležitou informaci, kterou si musíme vštípit do paměti. „Někdy,“ říká nám matka, když se snaží být milujícím rodičem, „už nedokážu rozlišit, která z vás je která.“ Některé dny se nám to líbí, některé ne.

Když se shromáždíme v matčině pokoji k modlitbě poprvé po tvé smrti, navrhnou, že bychom mohly zase losovat o golfové hole. Když to vyslovím, nikdo nepřikývne, nikdo se mnou nesouhlasí. Oči nám zabloudí k místu, kde hole visí na zdi. Pět háčeků, pět dlouhých holí. Nad háčky je pět jmen, ale na holích jen čtyři.

„Jen jednou za rok, Grace,“ řekne mi matka. „Nebudeme to porušovat jen proto, že se ti výsledek nelíbí.“

Lia se na mě úkosem podívá. To ona si posledně vytáhla hůl bez jména, což znamenalo, že letos přišla o pravidelný příděl naší lásky. „Je to smůla,“ říkaly jsme jí. Brala to stoicky. Všechny jsme ji objímaly a ujišťovaly ji, že ji samozřejmě budeme milovat pořád

stejně, to se rozumí, ale přitom jsme věděly, že to nebude stejné, že bude muset o naši náklonnost víc usilovat, že to pro ni nebude nijak snadné. Nebudeme se jí moci dotýkat tak svobodně. A ty sis vybral mě, jako obvykle, a na další rok sis mě k sobě připoutal. Celé jsi to nasimuloval. Byl to podvod.

„Moje postava je mrtvá,“ připomínám.

„Zármutek je láska,“ říká matka. Čekám, že se bude zlobit, ale ona vypadá spíš vyděšeně a zmateně. „Možná by se dalo říct, že je to ta nejčistší láska na světě.“

Takže pravidlo milovat výhradně své sestry má zřejmě své výjimky.

Napadne mě, že bych si přála, aby ses vrátil a byl zase živý, abych tě mohla zabít sama.

„Vždycky je někdo, koho milujeme víc,“ vysvětlila nám matka, když jsme losovaly poprvé. „A právě takhle zajistíme, aby to bylo spravedlivé. Každý přijde postupně na řadu.“ Zdálo se to prosté, když jsme držely v rukou hole, každou označenou jedním jménem. Lia si tenkrát vylosovala moji.

Pořád se samozřejmě budeme všechny navzájem milovat, ale znamenalo to následující: kdyby náhodou vypukl v domě požár, kdyby byly dvě sestry uvězněny v jeho plamenech, volaly o pomoc a křičely vaše jméno, jediná správná věc by byla zachránit tu, kterou zvolila hůl. Je důležité ignorovat jakýkoliv instinkt zrádného srdce, který by nám velel jednat jinak. Na to už jsme byly zvyklé.

Lia

Měsíc potom, co jsme ztratily našeho otce, Krále, stojím na kraji bazénu v levandulovém světle dopadajícím z místa, kde se země stýká s oblohou. Náš bazén je bezpečnou náhradou moře, slanou vodu v něm filtrují neviditelné trubky a hadičky, jeho zdi zdobí modré a bílé kachlíčky a vedle něj je mramorový pult, kde se kdysi podávaly drinky. Na dlaždičkách bezprostředně u hladiny vody jsou tlusté nánosy soli, chránící ji před toxiny přinášenými větrem. Král nám vysvětloval, že sůl vytahuje všechno špatné jako vlhkost; jeho ruce, vysušené sluncem a opálené dotmava, se pohybovaly čile a neúnavně, když ji tu rozhazoval.

Jsem oblečená do bílých bavlněných šatů zdobených rybářskými závažími přišitými na lemech, rukávech a na výstříhu, kde mě jejich chladné olovo tlačí do klíční kosti. Neměla jsem je na sobě od té doby, co Král umřel. Na pruhovaném zahradním lehátku za mnou jsou moje věci: ručník, láhev vody, sluneční brýle, smaltovaný hrnek s vystydlou kávou. Zhluboka se nadechnu a ponořím se do vody.

Tuhle hru na topení hrajeme jenom Grace a já. Sky už je na ni také dost stará, ale když Král navrhl, že by se k nám už mohla přidat, matka ztropila scénu – Sky jako nejmladší dítě byla vždycky její miláček – a matka sama byla od této povinnosti odjakživa osvobozena. Už takhle zkusila dost. Teď už toho pro její tělo moc udělat nemůžeme, kromě paliativní péče. Když jsme byly mladší, vždycky nás při hře pozorně sledovala z lehátka, s vysokou sklenicí

vody v ruce, své oblíbené modré plátěné šaty vykasané do poloviny stehen.

Když jsme s tím s Grace začaly, mohly jsme jít do vody spolu. Král nám oběma najednou zlehka držel hlavy pod vodou. Speciální oblek na topení vynalezl až později, když už jsme byly větší a naše údy už nebyly tak snadno ovladatelné. Moje sestra byla na svůj věk malá, a když mně bylo dvanáct a jí čtrnáct, dohonila jsem ji a zhruba rok jsme byly prakticky stejně vysoké, ale pak jsem ji rychle přerostla. Na ten rok si vzpomínám jako na zlatý věk, na rok, kdy jsem měla dvojnici. Nosily jsme přesně stejné plavky, které nám matka sama ušila, červené s mašličkou na levém rameni. Kapacita našich plic se postupně zvětšila až na úroveň dospělých žen a dokázaly jsme držet notu celé dlouhé minuty. A stejně tak jsme v případě potřeby dokázaly celé minuty držet poplachový hvizd.

Moje ubohé city drtí tíha vzpomínek. Jsem pod vodou, zírám na špinavé kachlíčky a křičím tak silně, jak dokážu. Voda zvuk mého hlasu dusí. Otevírám oči, otočím se na záda a dívám se přes vrstvu vody na slunce, na rozechvělou kouli jasného světla. V takovýchto chvílích nemám daleko k představě, že zůstanu pod vodou a budu zadržovat dech tak dlouho, až mi voda naplní plíce, a uvědomuji si, že by to nebylo bůhvíjak těžké. Vtip je v tom umět poznat, jak zůstat naživu a proč o to vůbec usilovat.

Píchá mě na hrudi, ale zůstávám pod vodou, dokud se mi nezačnou dělat mžítka před očima, a pak teprve vyplavu na hladinu. Vypotácím se z vody, ztěžka dopadnu na lehátko a čekám, až ten vjem pomine. Srdce mi zaplaví pocit hluboké vděčnosti.

Částečným důvodem, proč byl starý svět tak strašlivý, tak náchylný ke zničení, bylo naprosté zanedbání příprav na zvládnutí osobních energií často nazývaných *city*. Matka nám principy těchto energií často vysvětlovala. Jsou obzvlášť nebezpečné pro ženy, jejichž těla jsou už tak snadno zranitelná způsobem, jakým mužská těla zranitelná nejsou. Je to div, že vůbec ještě existují bezpečná místa, ostrovy, jako je ten náš, kde se mohou ženy těšit zdravím a pocitu úplnosti.

„Dokázali jsme to,“ řekl nám Král v prvních dnech, když jsme s hrou na topení začali. Vždycky, když vynalezl novou terapii, prožíval stavy vítězoslavného, radostného vzrušení. Popadl matku do náruče a zatočil se s ní dokola, dlaně přitisknuté k jejím lopatkám, až jí nohy poletovaly vysoko nad podlahou. Den čirého štěstí! Na oslavu jsme snědli celý balíček čokoládových oplátek, jen nepatrně zatuchlých, namáčených do kozího mléka.

Vzduch byl skutečně lehčí; k našemu domu se stahovali malí mořští ptáci, poletovali nad zahradou a nad bazénem a vyměňovali si jásavé trylky svých ptačích melodií. Ale daleko za lesem, za obzorem, pořád číhal svět plný jedu a čekal na svou příležitost.

Grace, Lia, Sky

V těch omamných dnech bez našeho otce svým tělům bez výčitek dopřádáme období zahálky. Už nedýcháme do sklenic se rty pevně obemykajícími jejich okraje, aby Král mohl změřit úroveň toxinů v našich tělech. Matka se místo toho spokojuje s nepřímými důkazy. S údaji o naší tělesné teplotě a pulzu, o bledosti našich dásní a stupni uhrovitosti naší pleti. Předepisuje nám dvojitě dávky konzervovaného masa a chaluž vařených v hrnci na plotně. Jednou natře lančmít olejem a pokouší se nám namluvit, že bez našeho svolení zabila Lottu. Dokonce na pláži zlověstně míří na její protáhlou lebku páčidlem. „To je krutý!“ křičíme, když se ujistíme, že naše milovaná koza není mrtvá.

Matka často mluví o možnosti, že ji jednoho dne zabijeme ve spánku, pokud ovšem ještě dřív nezpůsobíme její smrt nepřímo tím, že jí přivedíme infarkt, protože dcery mají zradu v krvi. V názorech na tento její výrok nejsme jednotné.

„Jak moc máš dneska matku ráda?“ vryptáváme se postupně jedna druhé, když ležíme na schnoucí trávě na zahradě nebo na pláži, kde si vzájemně zahrabáváme nohy do teplého písku. Odpovědi přicházejí bez sebemenšího zaváhání.

„Dvě procenta.“

„Čtyřicet procent.“

„Sto dvanáct procent.“

Grace

Matka vycítí naše znepokojení a rozhodne se zjednat pořádek. Na velkou tabuli v kuchyni, opřenou o zažloutlé kachličky na zdi za kuchyňskou linkou, napíše seznam domácích povinností a rozdělí je mezi nás. Když je plníme, v klidu a beze spěchu, dlaněmi umazáváme z tabule jednotlivá slova.

Steleme si postele, pěkně hladce a úhledně, jako v nemocnici. V klidných dnech otvíráme okna a dveře, abychom dovnitř vpustily čerstvý vzduch. Ředěným bělidlem a octem čistíme povrchy v kuchyni, vynášíme kbelíky a uklízíme postupně koupelny u všech ložnic. Zpevňujeme bariéru ze soli na konci pobřeží a kolem bazénu. Krmíme a dojíme Lottu. Utíráme nánosy soli, které se usazují na oknech jako pavučina. Neustálé opakování těchto činností mě ubíjí. Pokaždé, když si oplachuji ruce vysušené octem, ptám se sama sebe: *A tohle je všechno, co mě v životě čeká?* Kéž bych mohla jen tak ležet ve vysoké trávě v rohu zahrady. Kéž bych raději mohla zbytek života prospat.

Před domácími pracemi se věnujeme rannímu cvičení. Stojíme v řadě na trávníku vlhkém rosou, zády k těžkým dveřím do tanečního sálu. Když je špatné počasí, uchýlíme se dovnitř do sálu, kde se zvuky doprovázející naše cvičení rozléhají hlasitou ozvěnou. Já už nesmím dělat ty nejnebezpečnější cviky.

Místo toho pozoruji, jak Lia a Sky znovu a znovu padají do trávy. Vědí, co přijde, ale přesto vykřiknou pokaždé, když se jejich těla dotknou země. Matka jim zacpává ústa mušelínem, aby jejich

výkřiky ztlumila. Hlavní věc je, že padají. V jejich pohybech není ani náznak zaváhání. Podstata hry spočívá v tom, že nepadnou pokaždé: častěji je matka těsně před pádem zachytí. Pevně je obemkne pažemi a potácivě ustoupí zpátky.

Dřív nás s Liou mylně pokládali za dvojčata, ale když se na své mladší sestry dívám teď, všimnu si, že mají stejné oči, že kolem jejich bleděmodrých duhovek jsou stejné vějířky řídkých a rovných řas.

„Mělo by se ti ulevit,“ řekl jsi mi, když jsem před tebou plakala, tenkrát, kdy to mělo být naposledy. Necítila jsem úlevu tehdy a necítím ji ani teď. Vnímám mrtvou váhu jejich těl, jak přede mnou pozadu padají k zemi. Všechno, co jsi v těch posledních dnech dělal, způsobovalo, že jsem sama sebe nepoznávala. A odhalovalo mi to jednu marnost a zbytečnost za druhou.

Přejdeme k dalšímu cvičení. Matka nám hází tvrdé, polakované červenobílé míčky a my jim buď uhýbáme, nebo se je snažíme chytit do ruky. Matka nám schválně míří na kotníky. Musíme být neustále ve střehu, pokud chceme uniknout nečekaným výbuchům ostré bolesti. Já ne, já už ne. Já se zúčastním jenom protahovacích cviků, a i při nich mě bolí záda. Když se opatrně narovávám, musím si podložit bedra rukou. Matka si toho všimne.

„Potřebuješ si odpočinout?“ ptá se mě, aniž se zastaví v pohybu. Její roztřesené, scvrklé tělo se ohýbá k zemi jako zlomená větev stromu. „Neměla bys to přehánět.“

„Jsem v pořádku,“ odpovídám, ale už v protahování nepokračuji. Matka bez dalšího komentáře zvedne paže k nebi. Po celé jejich délce vidím provazce vystouplých žil. Schválně se přede mnou předvádí, pomyslím si. Názorně mi ukazuje, že její staré tělo necítí bolest, a tím předčí to moje.

Když je cvičení u konce, obejmou ji oběma pažemi, abych tyto myšlenky odčinila. Matka opětuje moje objetí, její tvář se opírá o vrchní část mé paže. Lia zůstává stát na místě, přidává si pár dalších protahovacích cviků, proplete si prsty na rukou a odstrkuje od sebe vzduch. Mrzí mě, že nemůže do našeho kruhu vstoupit. Matka

se podívá směrem, kde Lia stojí, a já cítím, že ji to také mrzí, ale nemůžu s tím vůbec nic dělat.

Moje postel byla dřív přiražená těsně ke zdi, přesně na stejném místě, kde stála za zdí jako zrcadlový obraz ta Liina. Ale když jsme byly trochu starší, začalo mi být nepříjemné být ze všech stran sevřená jako v pasti. Teď musí moje postel stát přesně uprostřed pokoje. Lia mě napodobila a přestěhovala si svou také. Čas od času přitisknu v noci ucho na zeď a poslouchám, jak dýchá, ale nikdy bych se k tomu nepřiznala.

Dnes v noci ji slyším plakat. Takhle pláče, jen když jsme samy, my tři sestry, a tak mě to překvapuje. Znamená to, že se nepředvádí, že ten přidušený zvuk vycházející z hloubi jejího hrdla je skutečný. Moje oči zůstanou suché; nejdu za ní, třebaže bych mohla.

Lia

Silné city vás oslabují, otevírají vám na těle hlubokou ránu. Udržet je v bezpečných mezích vyžaduje ostražitost a pravidelné terapie. Za ty roky jsme se naučily, jak je tlumit, jak emoce projevovat a ventilovat výhradně za přísně daných podmínek, jak si přisvojit vlastní bolest. Můžu ji vykašlat do mušelínu, uvěznit ji v bublinách vzduchu pod vodou, vypustit si ji z krve.

Některé z dřívějších terapií vyšly z obliby, a omdlévací pytel byl jednou z nich. Král ho zavrhl jako zastaralou metodu. Také jsme už před lety přestali používat saunu, abychom šetřili elektrinou, a bez sauny to nefungovalo. Svým způsobem to byla škoda. Měla jsem ráda ten pocit závratí, to horečnaté opojení mého těla zdráhavě se rozplývajícího v nicotu.

Kvůli výpadkům proudu používáme v poslední době elektrinu velmi obezřetně. Nejčastěji k nim dochází uprostřed léta; po západu slunce se naše pokoje proměňují v temné jeskyně, v nichž blikotají nepatrné plamínky svíček. Původně jsem myslela, že výpadky by mohly nějak souviset s tím, co se děje za našimi hranicemi, ale matka nám vysvětlila, že je s Králem organizovali sami, že byly jednou ze součástí jejich plánu udržet nás v bezpečí.

Naše omdlévací pytly byly vyrobeny z těžké tkaniny, ne z mušelínu, ale ani ne z režné pytloviny. Původně to byly pytly na mouku nebo na rýži, které matka rozpárala, zase sešila do požadovaného tvaru a vepředu na ně pečlivě vyšila naše jména. Ve dnech terapie nás vždycky pěkně v řadě vyvedla kuchyňskými dveřmi ven, do

staré sauny na kraji lesa, jejíž dřevěné stěny se už začínaly rozpadat a obrůstat plevelem. Napřáhly jsme paže a bez hnutí jsme stály, oblečené jen do spodního prádla, a matka nám je prostrčila otvory v hrubé látce a zašila nás do pytlů až po krk. Pak nás odnesla do sauny, každé z nás dala láhev vody, která rychle zteplala jako krev, a zamkla.

Během chvíle pytle nasákly naším potem, slanou vodou našich vlastních těl. Točila se nám hlava a omámeně jsme ležely na lavičkách podél stěn. Já jsem pokaždé vypila svůj přiděl vody jako první, protože jsem „neměla žádnou sebekontrolu“, jak opakovaně smutně konstatovali matka i Král. Jak ze mě pot vyplavoval všechny špatné emoce, zmocňoval se mě pocit zvláštní lehkosti. Jednou, dvakrát jsem si dovolila olíznout si kůži na předloktí; byl to projev mé neochoty nechat bolest odejít.

Postupně, jedna po druhé, jsme ztratily vědomí. Potom nás matka přišla vyprostit, šplíchala nám na obličej studenou vodu a my jsme se nejistě potácely po trávníku a mžouraly do slunce. Naše těla se leskla potem a vlasy jsme měly mokré a slepené do tuhých pramenů. Ležely jsme břichem dolů na trávě a vlhká látka se nám dřela o kůži. Matka vzala nůžky a pytle nám podél švů na jeden zátať rozstříhla odshora až dolů. Když jsme se vzpamatovaly natolik, že jsme se dokázaly postavit, setřásly jsme ze sebe ztvrdlou, vychládající pytlovinu jako hadí kůži a nechaly si ji spadnout k nohám.

Grace, Lia, Sky

Některé postele v prázdných pokojích jsou uspořádány podivně, tak, jak je kdysi dávno opustily jejich ženské obyvatelky. Ženy, které dávaly přednost spaní u okna, nebo které chtěly mít pořád nezakrytý výhled na dveře. Ženy, které pronásledovaly vidiny, ženy, které v noci bolelo srdce až k nesnesení.

My ale máme štěstí, protože jsme utrpěly jen minimální škody. Pamatujeme si, jak tyhle ženy vypadaly, když k nám přišly. Ale pamatujeme si i to, jak na ně působily terapie. Jak jejich těla sílila, až byly konečně připravené podstoupit léčbu vodou.

Teď už si steleme jen své vlastní postele, z těch opuštěných stahujeme prostěradla a přikrývky, takže matrace na nich leží holé a natažené na rámech jako na skřípci.

„Stýská se vám po těch ženách?“ zeptala se nás matka jednou. Odpověděly jsme jí: „Ne.“ A teprve později, když jsme byly samy, přiznaly jsme si: *No, možná trochu.*

Grace

Jak čas po tvé smrti plyne a prodlužuje se, myslím na ty ostatní lidi, co nás opustili. Na všechny ty ženy, co k nám přijížděly zraněné a narušené a po čase odjížděly uzdravené. Ale tvoje nepřítomnost je jiná. Je na ní něco těžkého a v jejích hlubinách číhá šok. Dům je prázdnější, než býval kdy předtím.

Pokud se pamatuji, tyhle narušené ženy proplouvaly našimi životy odjakživa. Přijížděly s veškerým svým majetkem zabaleným do pytlů, igelitových tašek i napěchovaných kožených kufrů, které praskaly ve švech. Matka je chodila přivítat na molo a uvazovala lana jejich člunů u kotviště.

Na recepci se ty ženy vždycky zapsaly do Návštěvní knihy, kam uvedly i důvody, které je k nám přivedly, a matka jim našla volnou postel. Jen zřídka se zdržely déle než měsíc. Přejížděly dlaní po pultu, který byl z falešného mramoru, ale i tak studený na dotek, s výrazem, který dnes zpětně vnímám jako jakýsi nevěřící úžas. My jsme zatím vyčkávaly ve tmě nahoře nad schody a krátily jsme si čas tím, že jsme v prstech mnuly drobné žmolky prachu. Když některé z těch žen poprvé přijely, měly jsme zakázáno se k nim přibližovat, protože jejich dech, jejich kůže, jejich vlasy, to všechno vylučovalo spoustu toxinů. Snažily jsme se potlačit nutkání nenápadně způsobit nějaký rozruch a přimět je tak, aby se otočily a podívaly se na nás těma svýma zarudlýma, opuchlýma očima.

Ty ses od těch žen také držel dál, alespoň zpočátku. Napřed byla nezbytná aklimatizace. Seděly s rukama sevřenýma mezi

koleny a s očima sklopenýma k podlaze a čekaly. Než se dostaly k nám, prošly si peklem, třebaže my jsme ještě nechápaly, o co přesně šlo.

Ale práce začala bezodkladně. Nemělo smysl nechávat jejich těla zahálet a ochabovat déle, než bylo nezbytně nutné. Na jeden z naleštěných kulatých stolů v jídelně matka vyrovnala dvě řady sklenic. Na zemi stály prázdné kbelíky. Nesměly jsme se dívat.

Ty ženy napřed vypily slanou vodu, ve tvářích výraz prozrazující odpor a utrpení. Opakovaně zvracely do připravených kbelíků. Jejich těla se svíjela v dávivých křečích. Lehaly si na podlahu, ale matka je vytrvale nutila vstát. Pak si vypláchly ústa čistou vodou a vyplivly ji. A potom pily z druhé řady sklenic, jednu sklenici za druhou naší dobré a čisté vody, vody, která tekla z našich kohoutků jako boží zázrak, vody, která za ranního svítání prýštila venku ze zavlažovačů a halila naši zahradu do jemného mlžného závoje. Vody, kterou jsme samy každé ráno pily po sklenicích, zatímco matka nám bedlivě hleděla na hrdla, aby se ujistila, že polykáme. Ty ženy ji do sebe přijímaly stejně jako my. Byl to začátek. Voda zažehla v jejich buňkách a v jejich krvi plamen nového života. Brzy byly všechny sklenice prázdné.

Jednou jsme s Liou viděly, jak jedna z těch narušených žen běží dolů po břehu směrem k molu. Pozorovaly jsme ji z okna a čekaly, že za ní co nevidět vyběhne matka, stejně jako by to podle našich zkušeností udělala, kdybychom se pokusily utéct my. Ta žena byla naboso, a jak pohybovala hlavou ze strany na stranu, rozčepýřené vlasy, připomínající chmýří pampelišky, jí ve svěžím mořském větru poletovaly kolem hlavy. Její jméno jsem se nikdy nedozvěděla, ale něco uvnitř mi napovídá, že to snad byla Anna nebo Lanna, že to bylo měkké slovo, jehož zvuk končil něčím na způsob naléhavého volání. Dívaly jsme se, jak ta žena našla svůj člun, dívaly jsme se, jak do něj nasedá, jak zápolí s lankem motoru, dívaly jsme se, jak odjíždí. Vzdalovala

se velkým obloukem přes zátoku, až nám zmizela z očí. Mávaly jsme jí a tiskly horké dlaně na okenní sklo. Moc jsme toho tehdy nevěděly, ale přesto jsme nějak vycítily, že se díváme na počátek konce.

Lia

Grace roste břicho, nejspíš se plní krví nebo vzduchem. Poprvé si toho všimnu, když leží v plavkách vedle mě a opaluje se. Zírám na ni přes sluneční brýle, dokud mě nepřistihne a navzdory horku přes sebe nepřehodí ručník. Napřed si myslím, že je to nějaká nemoc, že umírá. To zvětšování jejího břicha doprovází hluboké vyčerpání, Grace usíná vsedě a pod očima má hluboké tmavé kruhy.

Silně to na mě působí. Poprvé si od ní dokážu držet odstup, už mě od sebe nemusí odhánět, když se k ní přiblížím. Ve snaze uzavřít nějakou nevyslovenou dohodu si častěji působím zranění, na bílý povlak polštáře pokládám pramínky vlasů jako smírné obětiny, ale její tělo se mění dál. Když se topím, když si houbou otírám krev ze stehen, vysílám do světa tiché, úpěnlivé prosby. *Zachraň mou sestru! Vezmi si místo ní mě!*

„Považovat se za výjimečně odpudivého člověka je svým způsobem projev narcisismu,“ připomínal mi Král pokaždé, když jsem si mu s pláčem přišla stěžovat, že už mě nikdo nemá rád.

Udělal bych asi cokoliv, slibuji obezřetně moři, obloze, zemi pod svýma nohama.

„Přines Grace sklenici vody,“ přikáže mi matka. „A dneska uvaříš večeři.“

Jdu na zahradu natrhat čerstvé bylinky a zahlédnu malého černého hada vyhrívajícího se na uhrabané cestičce. Jindy bych začala křičet, ale tentokrát najdu ulomenou větev a buším s ní do hada,

až jeho tělo pukne jako něco, co se příliš dlouho vařilo. Na to, co z něj zbyde, hodím hrst soli a umyji si ruce dezinfekčním prostředkem. Kůže na ukazováčcích obou rukou se mi odlupuje. *Už to stačí?* zeptám se do prázdna.

Po jídle moje sestra dáví v rohu haly. Vyběhne z místnosti a utíká chodbou do koupelny; její bosá chodidla naléhavě pleskají o parketovou podlahu. Když se vrátí, její obličej je bledý jako měsíc v úplňku. Lehne si rovnou tam, na rohož s třásněmi na podlaze před prázdným krbem.

Dělám si starosti, že moje bicepsy nejsou dost silné na to, abych jí dokázala vykopat hrob, a jestli to neudělám já, tak kdo se toho ujme? Bojím se, že se nakazím také. Štípu se do nosu a kloktám slanou vodu, dokud mi z očí nevyhrknou slzy.

Grace, Lia, Sky

Zpočátku je matka přísnější než Král, ale postupem času ve své důslednosti polevuje. Večer si vždycky nalije do sklenice stopičku whisky, pije ji na terase a dívá se přitom přes zábradlí na bazén pod sebou a na koruny stromů téměř na dosah. My se tam k ní přidáme a matka nám někdy vypravuje příběh o tom, jak jsme se sem dostali, jak jsme přišly na svět a staly se tím, čím jsme.

Vypráví nám o Lie, jak jí ležela v břiše jako kámen a stahovala její tělo k zemi jako závaží. Vypráví nám o Grace, zabalené v bílé zavazovance. Vypráví nám o Sky, dosud nehmotné, ale přesto už nějakým způsobem přítomné v tělech těch dvou, co přišly před ní. Rozptýlené v prachu hvězd nad jejich hlavami nebo zaseté v jejich srdcích jako klíčící semínko. Král řídil člun a držel stráž před vším případným nebezpečím a matka držela v náručí Grace, příslib dalších dvou životů, co měly ještě přijít. K jejich člunu byl provazem uvázan ještě jeden, naložený tak vrchovatě jejich majetkem a nadějí, že se div nepotápěl. Ani matka, ani Král se neohlíželi přes vysoké vlny na svět, který nechali za sebou, na svět, který se pomalu ztrácel daleko na obzoru, až z něj zbyl pouhý tenký proužek světla a kouře. V jejím podání tohle bylo zaslíbené místo. Místo, které jí od první chvíle nezpochybnitelně patřilo.

Grace

Ponořování různých částí těla má různý účinek. A jde také o rozdíly v teplotě. Na ruce a nohy, kde se koncentrují energie, se používá terapie ledovou vodou. Je nezbytné dostat ze sebe horkost způsobovanou příliš silnými emocemi. Mně je předepisována jen zřídka, protože jsem od přírody spíš studená. *Studená jako ryba*, jak jsi mi říkával. Kdysi dávno.

Lia má den, kdy nedokáže přestat brečet, a ani se to nesnaží skrývat. Naopak, sedí na mé posteli, přestože ji tam nechci.

„Otrávíš tu vzduch,“ vyčítám jí podrážděně.

„Nech mě na pokoji,“ odsekne a balí si nohy do přikrývky. Dneska je velmi horký den. Vidím každé smítko prachu tančící v paprscích slunce proti květované tapetě na zdi. Tváře má rozpalené doruda. Je tak nedůtklivá – nikdy to s ní nebylo snadné.

Matka plní kbelík na ledovou terapii, zpoloviny ledem a zpoloviny vodou. Všechny čtyři jsme v její koupelně. Matka je oblečená ve své uniformě pro špatné dny: má na sobě Královo staré šedivé tričko a legíny s dírou na koleně. My ostatní jsme v županech: dneska jsme se nenamáhalo obléknout. Lia pořád ještě brečí. Dobrovolně ponoří ruce do kbelíku. Chce se cítit lépe. Na krátký okamžik mě to dojme. „Hodná holčička,“ pochválí ji matka. Drží mou sestru za zápěstí, Lia zavře oči a její tvář se stáhne v bolestné grimase. Sky bubnuje dlaněmi do podlahy tvořené mozaikou modrých a bílých kachlíček, ale nespouští oči z Liina obličeje. Její pohyby se zrychlují. „Nech

toho, Sky,“ napomene ji matka. Liiny ruce se pohybují v kbelíku a vydávají chrastivý zvuk, jak se dotýkají kostek ledu. Dívám se, jak se jí z obličeje vytrácí barva. Vzduch je nehybný jako ve skle- níku, na okenní římse hnědnou zvadlé listy. Pořád nosíme do domu nějaké květiny a pak na ně zapomínáme – je to známka toho, že nejsme schopné se starat o nic jiného než o sebe.

Později jdu se Sky k bazénu. Pro ni není její tělo břemenem a já jí to závidím. Leží u bazénu s pažemi volně položenými podél těla, s obličejem schovaným pod slunečními brýlemi, které jsi přivezl z pevniny. Na kůži jí na slunci nenaskakují pihy jako mně, je krásně hladká a pevná. Na Sky není nic odpuzivého ani tajemného. Když si sednu, okamžitě mě jednou paží obejmě a mně to nevadí. Její dotek je bezprostřední a bezelstný. Zato když se po mně někdy sápe Lia, mám pocit, jako kdybychom obě podstupovaly mučení.

Divím se, že se tu ještě neobjevila matka. Normálně, když jsme se sestrami u bazénu, nás nedokáže nechat samotné. Nekoupe se, jen leží nehybně u vody pod lesknoucí se vrstvou opalovacího oleje, který my nesmíme používat. Když plaveme, přesune se tak, aby byla co nejbliž u vody, aniž by se jí musela dotknout. Dokonce ani pod vodou jí neunikneme.

Sky si sundá sluneční brýle a vstane. „Dívej se,“ vyzve mě. „Trénovala jsem.“ Přejde na kraj skokanského prkna, ohlédne se na mě, počká, až přikývnu, a pak se vrhne do vzduchu. Udělá salto a dopadne čistě do vody. Nechce ode mě nic, jen obdiv. A já jí ho ochotně prokazuji, protože jestli tenhle svět někomu patří, pak je to ona.

„To se ti povedlo,“ chválím ji. Sky se vrátí, plácne sebou vedle mě a posmutněle zkoumá jemnou pavučinu žil na mých nohách. Rozdíl dvanácti let mezi námi vybudoval neproniknutelnou hradbu z věcí, které se postupem času mohou tělu přihodit, ať už vědomě, nebo ne. Pokaždé, když jím, vyznačuje mi pálení žáhy na krku ostrou hranici bolesti. Žáda mi tuhnou a říkají mi *dost*. Vidím na sestře, že ji to fascinuje a zároveň děsí. Už je to dlouho, co přestala růst.

Sky se překulí na břicho a vystaví záda slunečním paprskům. Ruce má sevřené v pěst, stejně, jako to dělávala, když byla ještě miminko, když jsme ji všude nosili v bílé zavinovačce jako vzácný dar přinášžený ke slavnostní oběti. A já jsem na chvíli šťastná, tady, se svou sestrou, vedle jejího nevinného těla, které mi připomíná, že ne všechno je zbytečné.

Lia

Přibližně jednou za tři měsíce odjížděl Král do světa, aby opatřil zásoby. Byla to nebezpečná cesta, která vyžadovala důkladnou přípravu těla, a Král pro ni vyvinul důmyslnou metodu krátkých prudkých nádechů a dlouhých výdechů, aby vzduch z pevniny odfoukl co nejdál. Obličej mu rudl usilovnou námahou, když ji v tanečním sále praktikoval, a my jsme se k němu s důstojnými výrazy na tvářích přidávaly a solidárně jsme supěly spolu s ním; oknem na nás dopadaly paprsky ranního slunce, závěsy na pódiu byly zatažené, takže jsme zíraly přímo do jeho temné prázdnoty připomínající otevřenou tlamu. Jedna z nás dcer vždycky omdlela. Někdy dvě, někdy jsme ztratily vědomí všechny. Pokaždé, když se to stalo, Král zneklidněl. „Vidíte?“ říkal nám, když jsme se shlukly kolem naší padlé sestry, když jsme jí šplíchaly na holou kůži vodu. „Vidíte, jak rychle byste tam venku umřely?“

V den, kdy byl připravený vyrazit na cestu, si naložil do člunu zásoby jídla a vody a k nim přidal talismany vyrobené ze zbytků starého povlečení, které jsme vyšívaly červenou a modrou nití. Vzory na nich byly abstraktní a záhadné a Král je na pevnině prodával manželům a bratrům narušených žen, které ve snových, opakujících se motivech na dílech našich dětských rukou viděly příslib naděje nebo mocného kouzla.

Král se na cestu pokaždé oblékal do bílého plátěného obleku, který mu byl trochu malý a v podpaží měl zažloutlé skvrny, které se matce přes veškerou snahu nedařilo vyprat. „Funkčnost je

důležitější než styl,“ poučil nás Král kdysi dávno. Nic jiného, co mu padlo lépe, neodráželo dostatečně sluneční světlo. I ruce a nohy si zabalil do bílého bavlněného plátna a ústa si zakryl dlouhými pruhy bílého mušelínu.

Všechny jsme se shromáždily na břehu, abychom ho vyprovodily, a sledovaly jsme ho, jak pomalu schází k molu. V ty dny byl pláč povolen, protože to byl náš otec a protože přejímal zodpovědnost za naše životy. Ohlížely jsme se dozadu na náš dům, na náš domov, který tyto a podobné akce udržovaly v bezpečí, a vděčnost, kterou jsme pociťovaly, nám téměř působila bolest. Když Král v pořádku nasedl do loďky, podíval se na nás a zvedl ruku na pozdrav. Jakmile vyjel na moře, začaly jsme znovu s dechovými cvičeními, s ještě větším úsilím, a hlavy a srdce jsme měly lehké jako vánek. Zvedly jsme paže nad hlavu. Představovaly jsme si v duchu mlžný opar na vzdáleném horizontu, překážku, kterou musí překonat? Možná.

Brzy nám zmizel z očí. Chvilí jel v rovné přímce a pak se člun otočil doprava a vyrazil z naší zátoky. Věděly jsme, že jeho plíce jsou dost silné na to, aby dokázaly filtrovat alespoň část toxických zplodin všude kolem, i když jeho mohutné tělo náporem nezvyklého vzduchu zeslábně. Když matka začala plakat, všechny jsme ji konejšivě poplácávaly dlaněmi.

Ve dnech, kdy odjížděl, se nekonala žádná formální večeře. Místo toho jsme jedly krekry a zbytky konzerv; matka jich vždycky otevřela víc než obvykle, protože věděla, že Král brzy přiveze nové poklady: potřeby pro domácnost, zásoby trvanlivých potravin, pytle rýže a mouky. Někdy přivezl i pár šperků z tvrdého emailu, které vtiskl matce do dlaně a ona je pevně sevřela v prstech. Litry dezinfekčního prostředku v modrých kanystrech. Někdy jsme měly zvláštní přání: mýdlo, obvazy, pastelky, zápalky, alobal. Já jsem pokaždé prosila o čokoládu; má prosba byla pokaždé zamítnuta, ale přesto jsem zkoušela štěstí znovu a znovu. Časopisy pro matku, předávané ve třech vrstvách papírových tašek a opatrně přebírané námi třemi sestrami, které jsme měly zakázáno je číst.